

2007-02-20

NG 3041-59-04

SLUT RAPPORT

Juni 2004 - december 2006

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning
2. Bakgrund
3. Projektbeskrivning och uppfyllelse av mål och målgrupp
  - 3.1 Mål
  - 3.2 Målgrupp
  - 3.3 Verksamhetsbeskrivning
4. Indikationer
  - 4.1 Nya/skapade arbetstillfällen och bevarade arbetstillfällen
  - 4.2 Projektets påverkan på alla de övriga i beslutet angivna indikationer
5. Projektets påverkan på de genomgående (horisontella) kriterierna
  - 5.1 Gränsregionalitet
  - 5.2 Jämställdhet och integration
  - 5.3 Miljöhänsyn
  - 5.4 Interragionaliseringsgrad
  - 5.5 IT- projekt
6. Projektets övriga resultat och erfarenheter
7. Gränsregionalt samarbete efter Interreg-projektets slut
8. Resultatspridning samt skyltning
9. Kopplingar till andra projekt
10. Övrigt

1. Sammanfattning

Det övergripande målet är att studera alternativa driftsformer inom såväl privat som offentlig regi avseende vård och omsorg. Detta innefattar att:

- Bidra till ökat samarbete mellan organisationer i Tröndelag och Jämtland som utvecklar modeller för alternativa verksamhetsformer inom vård och omsorg
- Utforma åtgärder på brukarnas villkor med möjlighet till reell medverkan.
- Kartlägga behoven av kompetensutveckling för att driva vård och omsorg i alternativa verksamhetsformer.

Målgrupp är verksamheter/organisationer vars arbetsområde är brukare med särskilda behov dvs. fysiskt och psykiskt funktionshindrade samt senildementa.

Projektet Grensesprengende omsorg har till största del bedrivits i Östersunds kommun samt Stjørdal kommune i Nord Tröndelag och Melhus kommune i Sør Tröndelag.

Informationsmöten om projektets verksamhet har även skett i Krokoms kommun, Bergs kommun, samt Bräcke kommun i Jämtlands län.

Projektet har bildat två nätverk, ett för projektets egna deltagare samt ett för intressenter kring utvecklingen av Grön omsorg i Sverige. Projektets samarbetspartners har deltagit i diverse konferensen och möten i både Sverige och Norge kring utvecklings av vård och omsorg.

Delprojekten har genomfört studiebesök hos varandra samt hos andra aktörer som jobbar med alternativa driftsformer inom vård och omsorg. Projektet har informerat och låtit brukarrådet på Mica delta i aktiviteter som projektet erbjuder. Bland annat har alla representanter från Brukarrådet deltagit på konferensen som hölls i Östersund (27/9 -06) Brukarrådet har själva kommit med önskemål om att besöka gruppen i Haxäng för att se vad de arbetar med. Detta besök resulterade i brukarrådet ansåg att flera brukare på Mica skulle få den chansen. Inom projektet anordnades då studieresor till Haxäng för intresserade brukare. Genom diskussioner på möten samt nätverksträffar har olika det framkommit några centrala skillnader när det gäller Grön omsorg. I nätverksträffar som ordnats inom projektet har föreläsningar hållits om relevanta begrepp och ämnen. Inom projektet har två konferenser om Grön omsorg samt om Alternativa driftsformer ordnats.

Som till följd av projektet Grensesprengende omsorg har det skapats ett nytt arbetstillfälle (arbetshandledare i Haxäng, Mica) 0,5 nytt arbetstillfälle (Personalkooperativet LOFOTA)

I Norge har det bevarats 0,25 arbetstillfällen (projektledaren, man) samt bevarats ett arbetstillfälle (kvinna, Oppigard)

Förutom ovan nämnda indikatorer så tillkommer det nya/bevarade arbetstillfällena för brukare inom Mica och Oppigard arbeidscenter. Dessa arbeten är dock inte löneanställningar men är ändå att betrakta som arbetstillfällen genom att man utför riktiga arbetsuppgifter. Dessa arbetstillfällen är sammanlagt två bevarade och fyra nya arbetstillfällen.

Projektet är intresserat av att fortsätta ha nätverksträffar för projektdeltagarna i någon form. Hur är ännu inte bestämt. När det gäller nätverket för Grøn omsorg i Sverige så skall delar av detta fortsätta träffas i studiecirkelform.

Delar av projektnätverket är intresserade av att gå vidare med ett nytt projekt inom psykiatri, vård omsorg, sysselsättning/arbete med speciellt fokus kring brukarmedverkan.

Viktiga delmål som projektet uppfyllt:

- Projekt oppstart 2004
- Att alla delprojekten var igång med praktisk aktivitet ved årsskiftet 04/05
- Genomført en studieresa till Italien
- Genomført två konferenser, Grøn omsorg høsten -05, alternative driftsformer høsten -06.
- Evaluering og projektafslutning, jan -07

2. Bakgrund

Prosjektet "Grensesprengende omsorg" har tilkommit for å bidra til erfaringsutveksling og utvikling av samarbeid mellom svenske og norske instanser om alternative måter og organisere og drive omsorgstjenester på.

Ett särskilt fokus har funnits på hvordan en kan etablere sysselsetting/aktivitetstilbud i tilknytning til jordbruksvirksomhet, såkalt "Grøn omsorg"(omsorg i kombination med lantbruk) samt hvordan en kan bruke kooperativmodellen som organiserende prinsipp for virksomheter i sosial/ og omsorgstjenestene. Prosjektet har inneholdt en rekke grenseoverskridende elementer som direkte samarbeid mellom delprosjekter, nettverksmøter og konferanser, hospiteringer, evalueringer og utvikling av en felles database.

Planeringa av projektet skedde inom ramen av ett förprojekt. Detta förprojektet ble startet opp ved årsskiftet 2002/2003 og er delfinansiert gjennom Interreg III A programmet som et

kunnskaps/ og kompetanseutviklings-tiltak. Redan förprojektet fokuserte på alternative måter å drive omsorgs/ og sosialtjenester på med sikte på erfaringsutveksling og kompetanseoverføring mellom norske og svenske prosjektdeltakere. Prosjektet har vært tuftet på ideén om at det finnes en rekke alternative måter å organisere og drive tjenester innenfor sosial- og omsorgstjenestene og at disse kan drives i både privat og offentlig regi. Begrepet ”alternative driftsformer” inkluderer prosjektet både offentlige og private løsninger og at prosjektet således ikke har dimensjonen offentlig-privat som hovedfokus.

I 2003 ble det gjennomført et forprosjekt med sikte på å planlegge og fremme en søknad om et hovedprosjekt for perioden 2004 til 2006. Forprosjektet var i utgangspunktet et samarbeid mellom Østersund kommune ved MICA, Trondheim kommune og TISIP, som er en forskningsstiftelse ved Høgskolen i Sør-Trøndelag. Etter hvert ble nye kommuner og instanser involvert i prosjektet både på norsk og svensk side. I tillegg ble Fylkesmannen i Sør-Trøndelag ved landbruksavdelingen og Landbrukarnes Riksförbund – LRF gjennom Østersundskontoret engasjert seg for å initiere delprosjekter, som en kombinasjon av landbruks- og omsorgsvirksomhet.

I etterkant av forprosjektet ble det samlede omfang av et hovedprosjekt revurdert. Det ble valt to sentrale samarbeidsfelter/dimensjoner på tvers av grensene, hvor en kunne dra nytte av hverandres erfaringer og kunnskaper, og hvor det var aktuelt att ha fokus på följande delomården:

1. Grønn omsorg innenfor landbruket

Kombinering av landbruk og omsorgstjenester. I Norge har vart et betydelig omfang og med mange prosjekter, også i Trøndelag. I Sverige har slik kombinasjonsvirksomhet hatt langt mindre utbredelse. I en første fase var det derfor behov for å drive et betydelig informasjonsarbeide i forkant av at konkrete pilotprosjekter kunne startes opp. Dette har skjedd i samarbeid med LRF.

2. Kooperativ organisering av omsorgsvirksomhet

I Sverige var dette ikke uvanlig innen sosial- og omsorgstjenestene, og det var en betydelig satsing på slike organisasjonsformer i sosial- og omsorgssektoren. I Norge var denne organisasjons-formen ennå svært sjelden.

Gjennom prosjektet har vi sett på mulighetene for å kombinere disse dimensjonene

Problemstillinger

De spørsmål har vi velat hitta svar på genom projektet:

- Hvordan fungerer alternative driftsformer innen sosial og omsorgstjenestene?
- Hvilke kunnskaper er særlig nødvendig for å tilby slike alternative tjenester?
- Hva slag kompetanseoppbygging er det behov for hos offentlige og private aktører samt hos personell som arbeider innenfor disse tjenestene?

3. Prosjektbeskrivning och uppfyllelse av mål och målgrupp

Nedan redovisas projektet *Grensesprengende omsorgs* mål, målgrupp, samt verksamhetsbeskrivning

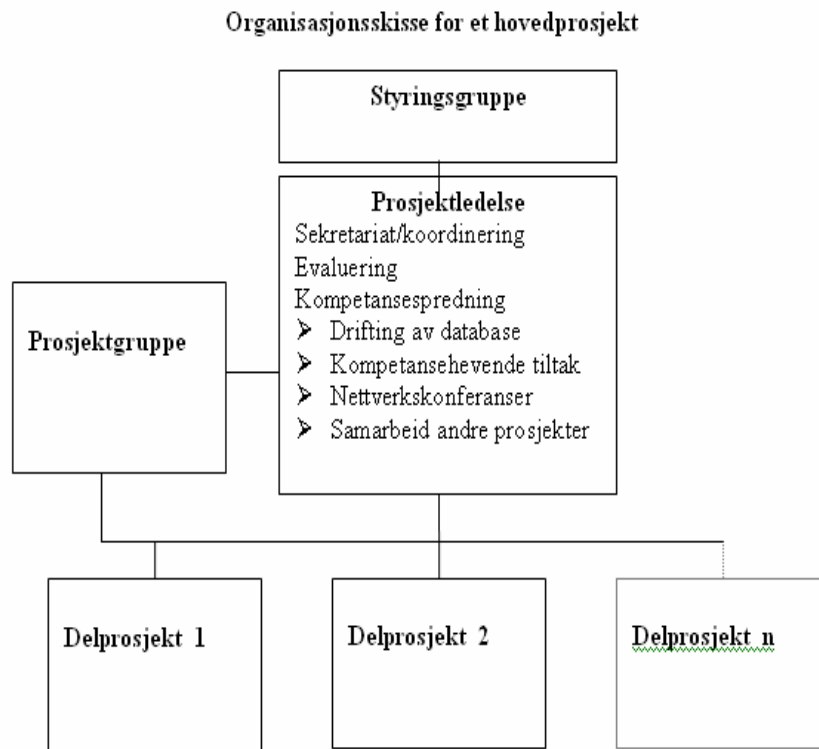
3.1 Mål

Det övergripande målet är att studera alternativa driftsformer inom såväl privat som offentlig regi avseende vård och omsorg. Detta innefattar att:

- Bidra till ökat samarbete mellan organisationer i Trøndelag och Jämtland som utvecklar modeller för alternativa verksamhetsformer inom vård och omsorg
- Utforma åtgärder på brukarnas villkor med möjlighet till reell medverkan.
- Kartlägga behoven av kompetensutveckling för att driva vård och omsorg i alternativa verksamhetsformer.
- Planlägga och genomföra kompetenshöjande åtgärder för projektets samarbetspartners.

3.2 Målgrupp

Målgrupp är verksamheter/organisationer vars arbetsområde är brukare med särskilda behov dvs. fysiskt och psykiskt funktionshindrade samt senildementa.

Figur 1. Organisasjonsskiss for ett huvudprojekt

3.3 Verksamhetsbeskrivning

Det understrekes at prosjektet "Grensesprengende omsorg" har hatt mer vinkling mot praktisk utviklingsarbeid enn mot forskningsarbeid.

Prosjektet Grensesprengende omsorg har till största del bedrivits i Östersunds kommun samt Stjördal kommune i Nord Trøndelag og Melhus kommune i Sør Trøndelag.

Informationsmøten om projektets verksamhet har även skett i Krokoms kommun, Bergs kommun, samt Bräcke kommun i Jämtlands län.

Prosjektet har haft fem delprosjekt. Där två och två av delprojekten har haft mera utbyte av varandra. Detta har delats upp enligt följande:

- Östersunds kommun- Mica, Rätten till ett eget liv
- Melhus kommune- Oppigard arbeidssenter
- Stjördal kommune- Livskvalite´genom deltakelse og mestring
- Östersund- Lofota personalkooperativ

- Grön omsorg Sverige- Detta delprojekt har haft ett nära samarbete med ett annat norskt projekt- Inn på Tunet, som drivs av Fylkesmann i Sör Trøndelag.

Oppigard arbeidssenter leier av Havdal gård. Gården drives økologisk. Kyr står i fellesfjøs og ungdyr er ute eller i fjøset. Oppgard arbeidssenter har høner og ender. Verdiskapning skjer gjennom arbeid og aktivitet i gartneri, hage og nærområde der natur som ressurs er en naturlig del av hverdagen. Islett av husflid gir variasjon i tilbudet og ivaretar norsk tradisjon. Utvikle arbeids- og aktivitets-plasser til mennesker med bistandsbehov i Melhus kommune. Bedre utnyttelse av gartneri og hage ved Oppigard arbeidssenter.

Mestring Motto: - Livskvalitet gjennom deltakelse og mestring

Erfaringer fra forebyggende arbeid med voksne mennesker med psykiske vansker, samt teamutvikling i næringslivet, viser at det er behov for mestringsopplevelser for alle mennesker. Ut fra positive erfaringer om at en kan jobbe målrettet for at mennesker skal få oppleve mestring, ble det bestemt at det skulle lages et opplegg rettet mot 13 åringer. Dette opplegget heter prosjekt Mestring. Det er ønskelig å få med et "tverrsnitt" av 13 åringer, da disse står med "en fot i barneverden og en fot i ungdomsverden". En håper også å få med ungdommer som ikke har funnet seg en hobby ennå. Dette er et prosjekt som skal ha fokus på det å være ung og bruke naturen. Ønsket er at ungdom skal utvikle gode relasjoner, få et forhold til naturen og gjennom trygge rammer erfare nye sider ved seg selv.

Grön Omsorg -Omsorg i kombination med lantbruk. Delprojektet är baserat på ett samarbete mellan Fylkesmannen i Sör- Trøndelag, Landbruksavdelningen och LRF Jämtland samt projektmedarbetare anställd i Östersunds kommun. Det är avsatt resurser i båda länder till genomförande. Delmålen har varit att få ökad kunskap, både bland offentlig omsorgs köpare samt lantbrukare, om möjligheterna med Grön Omsorg.

Väl fungerande nätverk mellan Sverige-Norge, för erfarenhetsutbyte angående Grön omsorg. Etablerade Grön omsorgsverksamheter i Jämtlands län

Lofota Utveckla brukarna i deras egna lägenheter och ge dem möjligheter till umgänge i gemensamhetslokaler. Utifrån denna målsättning skapa en aktiv fritid utifrån varje brukares behov och förmåga. Denna utveckling hoppas vi resulterar i ett nätverk mellan gruppboheter

svenska såsom norska eller annan nationalitet. Genom den kompetens som personalen besitter verka för att denna fritid förläggs till fjällnära natur.

Mica jobbar enligt en Tresteg metod (mer information på www.ostersund.se/mica)

Delprojektet går ut på att utveckla en ny steg två-grupp ute på ett befintligt jordbruksföretag.

Detta för att verksamheten skall kunna erbjuda varierande arbetsplatser/ arbetsuppgifter för arbetstagarna. Just nu arbetar en Mica steg 2 grupp ute på ett Kravmärk jordbruksföretag i Haxäng. MICA tillhör vård och omsorg- förvaltningen i Östersunds kommun.

Tidsplanen för projektet

Nedanstående redovisning visa hur projektet har klarat att följa den tid och aktivitetsplan som presenterades vid ansökan:

Tabell 1. Tid/aktivitetsplan för Grensesprengende omsorg

Aktivitet	Startmånad	Slutmånad	Ev. avvikelser
Oppstart och konstituering av projektet	040615	040710	Projektets uppstartfas blev förskjuten, pga. semestrar. Kick-off träffen hölls i Trondheim 1/10 -04
Registrering av situationen i respektive delprojekt vid uppstart	040615	040815	
Implementering och uppstart av projektutvecklingsfas	040615	041231	
Planering och genomförande av konferens om alternativa driftsformer	041101	050610	Vi beslutade att genomföra två konferenser, en i Sverige med fokus på Grön omsorg och en i Norge med fokus på kooperativ. Den i Sverige blev flyttat till den 27/9 pga. att det var först då som föreläsaren vi ville ha kunde delta.
Uppföljning och utvärdering av delprojekt	040901	061031	Ingen avvikelse
Sammanställande av slutrapport	060901	061231	Ingen avvikelse
Informationsspridning om projektets verksamhet, genomförande, resultat	040901	061231	Ingen avvikelse
Projektutvärdering och ekonomisk slutredovisning/projektevaluering og regnskapsavslutning	061101	061231	Vi ansökte om att förlänga projektets slutdatum med två månader. Detta för att få med allt i den ekonomiska

			redovisningen samt att en revisor skulle hinna kolla igenom.
Projektets start och slutdatum	040401	061231	Slutdatumen förlängt till den 28/2 -07

Finansiering

Projektet Grensesprengende omsorg är ett EU finansierat projekt med medel från EU:s regionala utvecklingsfond åtgärd B2 Miljö och Hälsa, Norska statliga IR-medel, Fylkesmannen i Sör Trøndelag samt medfinansierat av Östersunds kommun (Mica), Lofota gruppbostad, LRF, Tisip /HIST, Stjørdal kommune samt Melhus kommune.

Styrgruppen

Styrgruppen har bestått av två representanter från projektägarna och två projektledare, samt en ekonomiassistent från norska sidan. Styrgruppen har träffats ungefär två gånger per år.

Representant från projektägare:

Annelie Bengtsson, Mica, Östersunds kommun

Torleif Hjeltnes, TISIP/ HiST

Projektledare:

Anna Lindegren, Mica Östersunds kommun

Karl Johan Johansen, TISIP/ HiST

Ekonomiassistent

Tove Hepsö TISIP/ HiST

Personer verksamma i projektet

Tabell 3. Medverkande från Sverige/Norge

Svenska sidan

Funktion	Namn	Företag/Organisation
Projektägare	Annelie Bengtsson	Mica, Östersunds kommun
Projektledare	Anna Lindegren	Mica, Östersunds kommun
Ekonomiassistent	Anita Modigh	Mica, Östersunds kommun
Arbetshandledare Haxäng	Dennis Öhgren	Mica, Östersunds kommun
Projekthandledare	Elisabet Cedersund	Linköpings universitet
Delprojektansvarig	Monica Jacobsson	Grön Omsorg
Delprojektansvarig	Hans Jonsson	Lofota

	Ulf Forseth	Lofota
	Helena Sundvisson	Lofota
	Mattias Aronsson	Lofota
	Jörgen Persson	Lofota
	Jessica Olofsson	Lofota
Hälsokonsult	Greger Brinsaas	Mica, Östersunds kommun
Bitr. Enhetschef	Karin Modigh	Mica, Östersunds kommun

Norska sidan

Funktion	Namn	Företag/organisation
Projektägare	Torleif Hjeltnes	TISIP/ HiST
Projektledare	Karl-Johan Johansen	TISIP/ HiST
Ekonomiassistent	Tove Hepsö	TISPI/ HiST
Delprojektansvarig Mestring	Leif Eggen	Mestring, Stjørdal kommune
Delprojektansvarig Mestring	Roar Bakken	Mestring, Stjørdal kommune
Delprojektansvarig Oppigard	Kari Frisvoll	Oppigard arbeidssenter, Melhus kommune
Chef Oppigard	Reidun Blokkum	Oppigard arbeidssenter, Melhus kommune
Arbetsledare Oppigard	Eli Haugen	Oppigard arbeidssenter, Melhus kommune
Projektledare Inn på Tunet	Kari Frøseth	Inn på Tunet, Fylkesman Sør Trøndelag

Handledare

Efter beslut av handläggaren på Interregsekretariatet bestämdes det att projektet skulle ha en handledare. Denna person skulle fungera som ett stöd för projektägarna och projektledningen men även för de övriga i projektgruppen.

Efter gällande lagar (Lagen om offentlig upphandling) gjordes en upphandling för denna funktion.

Projektet sökte en person som hade:

- Bred kännedom om social omsorgssektorn
- Universitetsutbildning med kompetensnivå motsvarande Fil. Dr.
- Erfarenheter i handledning av FoU-projekt och gärna från internationella
- Goda färdigheter i kommunikation
- Bra förmåga att etablera kontakter/relationer

Dessutom förutsattes att personen hade tid att avsätta för projektet.

Förfrågningsunderlaget till upphandlingen gjordes i samråd med Östersunds kommuns upphandlingsenhet. Projektet annonserade på Kommentus Annon. 16 personer hörde av sig som intresserad för kompletteringsinformation. Ett företag sökte handledarrollen. De hade dock inte tillräckliga kompetenser. Så efter detta gjordes en direktupphandling med Elisabet Cedersund på Linköpingsuniversitet, Institutionen för vård och välfärd (heter nu Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier). Arbetstiden för handledaren har varit begränsad till maximalt 100h. Dessa timmar har fördelats på två år.

Tabell 4. Insatser från handledaren av projektet

Arbetstiden har fördelats enligt följande:

Datum	Typ av aktivitet	Tidsåtgång
8/12 2004	Deltagande i projektmöte, Trondheim	4 h
8/12 2004	Besök på ett delprojekt, besök på Oppigard	4h
2/2 2005	Besök på mica, Haxäng-gruppen	8h
3/2 2005	Projektmöte i Storlien	8h
27-28/4 2005	Projektmöte Östersund	8h
1/9 2005	Projektmöte i Stjördal	8h
27/9	Konferens i Östersund Grön Omsorg	8h
27/9	Läst och kommenterat ideologidokumentet	4h
15/11	Projektmöte Trondheim	8h
15/3 -06	Projektmöte i Åkersjön	8h
26-27/	Projektkonferens Alternativa driftsformer	8h
Sep-dec -06	Arbetat med vetenskaplig artikel om projektet	8h
	Slutrapportskrivning	16h

Handledningen har omfattat vägledning inför och under projektmöten, i samband med utvärdering, uppföljning, rapporteringar och dokumentation av projektet. Dessutom har handledaren medverkat som föreläsare vid projektmöten och projektets konferenser.

(Se bilagor under flik 9)

Översikt av huvudresultat från projektet

Projektet har bildat två nätverk, ett för projektets egna deltagare samt ett för intressenter kring utvecklingen av Grön omsorg i Sverige. Projektets samarbetspartners har deltagit i diverse konferensen och möten i både Sverige och Norge kring utveckling av vård och omsorg. Bland annat har områdeschefen för Mica medverkat vid en konferens för utvecklingen av Nav-reformen i Nord-Tröndelag. Delprojekten har genomfört studiebesök hos varandra samt hos andra aktörer som arbetar med alternativa driftsformer inom vård och omsorg. Projektet har informerat och låtit brukarrådet på Mica aktivt delta i aktiviteter som projektet erbjuder. Bland

annat har alla representanter från Brukarrådet deltagit på konferensen som hölls i Östersund (27/9 -05) Brukarrådet har själva kommit med önskemål om att besöka gruppen i Haxäng för att se vad de jobbar med. Detta besök resulterade i att brukarrådet ansåg att flera brukare på Mica skulle få den chansen. Inom projektet anordnades då studieresor till Haxäng för intresserade brukare. Genom diskussioner på möten samt nätverksträffar har det framkommit några centrala skillnader i vissa hänseenden när det gäller Grön omsorg. I nätverksträffar som ordnats inom projektet har föreläsningar hållits om relevanta begrepp och ämnen. Inom projektet har två konferenser om Grön omsorg samt om Alternativa driftsformer ordnats.

4. Indikatorer

Här nedan redovisas projektets resultat i förhållande till de indikatorer som presenterades i beslutet, samt ev. avvikelser

Tabell 5. Indikatorer

<i>Generella indikatorer</i>		<i>Antal vid projektstart</i>	<i>Antal vid projektslut</i>
2A	Interregionala nätverk		2
2B	Samarbetande företag/organisationer		7
3A	Nya arbetstillfällen		2
3B	Bevarade arbetstillfällen		2
<i>Åtgärdsspecifika indikatorer</i>		<i>Antal vid projektstart</i>	<i>Antal vid projektslut</i>
8	Antal aktiviteter inom hälsoförbättring		1
11	Antal projekt med inslag av forskning		1

Övriga förväntade resultat

I beslutet avgavs att det inom projektet ska starta 1-3 verksamheter i Nordens Gröna bälte i form av kooperativ och/eller Grön omsorg. På den svenska sidan har förberedelser för att starta Grön omsorg genomförts i Bergs kommun som resultat av projektet. Dessutom har det i Krokoms kommun startat en Grön omsorgsverksamhet som inriktat sig mot barn och unga. Mica har inom projektet utvecklat en verksamhet som bygger på principer liknande Grön omsorg förlagt till Haxäng.

4.1 Nya/skapade arbetstillfällen och bevarade arbetstillfällen

Som till följd av projektet Grensesprengende omsorg följande arbetstillfällen bevarats och skapats:

Tabell 6: Skakade och bevarade arbetstillfällen

Nya arbetstillfällen i procent man/kvinna	Arbetsplats	Skapade arbetstillfällen
100 % man	Mica	Då Mica- gruppen i Haxäng fortsätter sin verksamhet med samma inriktning som under projektets gång, har det skapats ett nytt arbetstillfälle inom Mica.
25 % man	Lofota	Med hjälp av informations spridning, via projektet, om personalkooperativet och dess arbete har det flyttat in nya boenden på Lofota vilket i sin tur medfört nya arbetstillfällen för personal
25 % kvinna	Lofota	

Bevarade arbetstillfällen i procent man/kvinna	Arbetsplats	Bevarade arbetstillfällen
25 % man	HiST (projektledare)	Genom deltagandet i projektet har man haft möjlighet att upprätthålla aktivitetsnivån
100 % kvinna	Oppigard arbessenter	Genom projektets medel har man fått möjlighet till att utveckla verksamheter samt upprätthålla aktivitetsnivån på Oppigard

Övriga kommentarer

Som avvikelse på ovan nämnda indikatorer så har det varit svårt att räkna på hur mycket projektet har givit när det gäller nya och bevarade arbetstillfällen från delprojektet Grön omsorg. Vi vet att tack vare projektet Grensesprengende omsorg drivs frågan om Grön omsorg starkt i flera kommuner i Jämtland. En gård har startat upp verksamhet och några gårdar jobbar starkt på att få till någon form av verksamhet på sina gårdar. Det är även svårt att veta om det kommer att skapas/bevaras manliga eller kvinnliga arbetstillfällen på dessa gårdar. En företagscoach på LRF i Jämtland kommer att arbeta med informations spridning och den fortsatta utvecklingen av Grön omsorg i Sverige och då främst Jämtland.

Förutom ovan nämnda indikatorer så tillkommer det nya/bevarade arbetstillfällen för brukare inom Mica och Oppigard arbetscenter. Dessa arbeten är dock inte löneanställningar men är ändå att betrakta som arbetstillfällen genom att man utför riktiga arbetsuppgifter. Dessa arbetstillfällen är sammanlagt två bevarade (en manlig och en kvinnlig) och fyra nya arbetstillfällen (två manliga och två kvinnliga).

4.2 Projektets påverkan på alla de övriga i beslutet angivna indikationer

Projektet har skapat två interregionala nätverk (2A, generella indikatorer) ett nätverk för deltagarna i projektet samt ett nätverk för intresserade kring Grön omsorgs utveckling i Sverige och Norge.

I nätverket med projektdeltagarna medverkar följande organisationer/företag/kooperativ.

- Mica (Östersunds kommun)
- Mestring (Stjördal kommune)
- Oppigard (Melhus kommune)
- Lofota personalkooperativ (Östersund)
- Fylkesmann i Sør Trøndelag
- Högskolan i Sør Trøndelag/ Tisip (Trondheim)
- Linköpings universitet

Detta nätverk har haft cirka fyra träffar per år, träffarna har skett ungefär varannan gång i Sverige och varannan gång i Norge. Nätverket har besökt/tittat alla delprojekts verksamheter (mera information under aktiviteter). På nätverksträffarna har även projektets handledare docent Elisabet Cedersund (från Linköpings universitet) deltagit för att bidra med sin kunskap och erfarenhet.

Det andra nätverket innehåller följande organisationer/företag

- Grön omsorg (Östersund)
- LRF, Jämtland (Lantbrukarnas Riks Förbund)
- Fylkesmann i Sør- Trøndelag
- Östersunds kommun, politiker och tjänstemän
- Krokoms kommun, politiker och tjänstemän
- Bergs kommun, politiker och tjänstemän
- Bräcke kommun, politiker och tjänstemän
- Jordbrukare från Jämtland

Detta nätverk har haft utveckling av Grön omsorg som gemensamt fokus. Nätverket har bland annat genomfört två studieresor till Nord- och Sør-Trøndelag för att studera utvecklingen av Grön omsorg där samt gjort ett studiebesök på Mica-gruppen i Haxäng.

De kompetensutvecklingstimmar som projektet haft har varit följande:

- Konferensen i Östersund (27/9 -05)
- Konferensen i Trondheim (27/9-06)
- Nätverksträffar för de två olika nätverken

Konferenser

Projektet har hållit i två konferenser, en i Sverige och en i Norge.

Tema för dessa konferenser har varit Grön omsorg samt alternativa driftsformer.

Eftersom Grön omsorg är mera utvecklat i Norge var det lämpligast att konferensen med detta tema skulle hållas i Sverige. Samma sak var det med alternativa driftsformer som är något mera spritt i Sverige. Därför hölls den konferensen i Norge. På så sätt kunde projektet få en större spridning av information där den bäst behövdes.

(Se bilagor under flik nr: 10)

Tema Grön omsorg

Konferensen hölls i Östersund den 27/9 2005 på folkets hus Totalt var det över 50 deltagare. Dagen började med att Christer Åkerlind (s), ordförande i vård och omsorgsnämnden i Östersund, inledde och hälsade välkomna. Efter det presenterade norska projektledaren projektet Grensesprengende omsorg. Sedan var det dags för socialminister Berit Andnor (s) att prata om *"Vart är handikappolitiken på väg?"* Dagen fortsatte med information om Grön omsorg, hur det fungerar i Norge samt hur LRF(Lantbrukarnas Riks Förbund) ser på Grön omsorg i Sverige. Efter lunch var det dags för huvudföreläsaren, Bente Berget (UMB, Universitetet för miljö och biovetenskap, Norge) som pratade om sin avhandling *"Grønn omsorg med dyr for mennesker med psykiske lidelser"*

På eftermiddagen hade vi med parallella sessioner, där varje delprojekt fick presentera sin verksamhet. Dagen avslutade Elisabet Cedersund med en summering.

Tema Alternativa driftsformer

Denna konferens hölls i Trondheim den 27/9 2006 på Prinsens Kino. Totalt deltog ca 40 personer. Dagen började med ett musikaliskt inslag med musiker från omsorgsverksamheten på Melhus kulturskola. Efter det föreläste Elisabet Cedersund om *"Alternativa driftsformer"* Sedan pratade Pelle Persson, rådgivare på Coompanion, om kooperativ utveckling i Sverige. Efter det berättade personalen på Lofota hur det är att jobba på ett personalkooperativ.

Efter lunchen föreläste May Woldsnes, Norges vel, om ” *Egen lovgivning-en forutsetning for (økt) bruk av samvirkesmodellen innen nye sektorer, inklusive omsorg. Bakgrunn og erfaringer fra det pågående ardiendet med egen samvirkekov i Norg.* Hennes kollega Geir Moe (Norges vel) fortsatte med ” *Kooperativmodellen noe for omsorgssektoren* ” . Dagen avslutades med en paneldebatt där det diskuterades om alternativa driftsformer. Förutom föreläsarna satt även en brukarrepresentant från Mental Helse med i panelen.

Hälsoförbättring

De hälsoförbättrande åtgärder som projektet har haft är vistelser, för de deltagande brukarna i projektet, i olika utemiljöer. Projektet har gett brukarna möjligeter till utevistelser både när det gäller arbetstillfällen (Haxäng och Oppigard) och på fritiden (Lofota och Mestring). Naturen har använts som resurs för ökad hälsa och välbefinnande.

Att få jobba med kroppen (Haxäng och Oppigard) har gett hälsoförbättringar hos brukarna. De har lärt sig mera om kroppens funktioner, tränat upp motorik/finmotorik, samt fått bättre kondition vilket ha lett till ett hälsosammare liv. Genom att brukarna fått arbeta med kroppen (ute på jordbruken) har de även fått en mera normal dygnsrytm. De har arbetat och blivit trötta under dagen, vilket gjort att de är tröttare på kvällarna och även sover under natten, och genom detta fått en bättre dygnsrytm.

När det gäller hälsoförbättrande åtgärder kring fritiden för brukarna (Lofota och Mestring) så har brukarna fått prova på fritidsaktiviteter (ofta ganska fysiskt ansträngande) som de tidigare aldrig utfört. Detta har medfört att de fått en rikare och mera aktiv fritid vilket i längden leder till ett hälsosammare liv, man kanske väljer att åka på en fisketur istället för att sitta hemma.

Grön omsorgs delprojekt har jobbat för att utveckla och sprida information som i längden kommer att ge hälsoförbättrande åtgärder, både fysiska och psykiska, för alla som kommer att delta i Grön omsorg gårdarnas utbud.

Forskning

Projektledningen tillsammans med handledaren för projektet har skrivit en vetenskaplig artikeln om erfarenheterna från projektet. (se bilga flik 10)

Jämställdighet

Projektet har inte jobbat specifikt kring någon fråga ur jämställdhetssynpunkt. Däremot har projektgruppen bestått av ungefär lika många män som kvinnor. Det har varit en kvinnlig projektledare och en manlig projektledare, lika har det varit med projektagarrepsentanterna som också varit en man och en kvinna. Svenska projektagare har fått EQ utmärkelse för sitt jämställdhetsarbete och svenska sidan på projektet har jobbat enligt detta arbete. Norska sidan har arbetat efter HiST:s jämställdhetsplan.

5. Projektets påverkan på de genomgående (horisontella) kriterierna

5.1 Gränsregionalitet

Detta projekt har bidragit till att det skapats bestående relationer mellan dem som deltog i nätverken såsom organisationer/företag/kooperativ. Bland annat har följande påvisats:

- mera erfarenheter och kunskaper samlat
- möjligheter genom nätverken att få ta del av ländernas olika arbetssätt
- motivation/motiverande till att samarbeta över landsgränserna.
- slippa ”uppfinna hjulet” två gånger
- möjlighet att utöka enheterna/företagen/kooperativens nätverk med yrkeskunnig personal
- Möjligheter till fortsatt samarbete, även kring andra aktuella ämnen inom social omsorgssektorn.

Under hela projektet så har det funnits en dialog runt ideologi inom social omsorgssektorn. Genom dessa diskussioner har projektets deltagare fått ta del av varandras ideologiska ståndpunkter och praktiskt kunna omvandla denna ideologi till sitt egna arbete.(Se ideologinotatet bilaga flik 10.)

Genom att ha ett internationellt projekt har man fått möjlighet att utveckla helt nya idéer inom social omsorg. Bland annat har Grön omsorg varit ett nytt område för Jämtland och likaså var det personalkooperativa arbetssättet nytt för Trøndelag. Man har kunnat överföra direkta modeller i förhållande till organisering och tjänster, ex på detta är Grön omsorg men även Stjørdal kommunes intresse av att utveckla organiseringen av arbetet för funktionshindrade likt den trestegs modell som Mica utvecklat.

5.2 Det samiska språket: utgår ur rapporten

5.3 Miljöhänsyn

Inga förväntade miljöförändringar insatser redovisades i ansökan. Däremot har projektet vid möten/träffar valt att ofta använda sig av Nabo-tåget för transport mellan möten. Vi har även valt samåkning samt använt oss av Mica:s miljöbilar. Digital fotografering har används och den mesta kommunikation har skett via e-mail och telefon vilket bidragit till mindre miljöutsläpp, är med traditionell post.

5.4 Internationaliseringsgrad

Projektet har genomfört en studieresa till Toscana, Italien. Där träffade vi andra Eu-projekt samt kooperativ som jobbade med utveckling av alternativa driftsformer i Italien. Se även bilaga flik 8 om studieresan!

Projektet har även haft en aktiv hemsida med information på fem olika språk (se nedan) Se mera under bilaga flik 10

När norska sidan (HiST) fick besök av professor David Race från England så fick han även göra en dagsutflykt till Östersund för att få en inblick i Mica:s verksamhet.

5.5 IT-projekt

Projektet har en egen hemsida www2.tisip.no/omsorg där vi har lagt ut information om projektet. Vi har strävat efter att ha haft aktuell information utlagd, så intresserade av projektet skulle ha nytta av att kontinuerligt besöka hemsidan. Sidan har övergripande information på följande fem språk: norska, svenska, engelska, tyska samt franska. På sidan har funnits information om kontaktpersoner, delprojekten, projektets ideologi, tidningsreportage om projektet, tv-reportage om projektet, mötesprotokoll från nätverksträffar, bilder/foton från verksamheter/delprojekt.

I något delprojekt har även internutbildningar i IT-teknik genomfört för att höja kunskap bland annat om hur man gör en hemsida och håller den levande. Vanliga tidningsannonser i lokaltidningar har valts vid information av konferens. För att underlätta och teknikutveckla informationsmaterial har projektet investerat i bärbar dator, USB-minnen, programvara, digital kameror.

6. Projektets övriga resultat och erfarenheter

Projektet har bidragit till ökat samarbete och utvecklingen av ett nätverk mellan parterna och även andra ”aktörer” inom vård och omsorg.

Detta har skett genom återkommande nätverksträffar (deltagande aktörer se; 4.2) studiebesök, studieresa till Italien, samt interaktion mellan träffar över en längre period. Även genom projektets två konferenser har samarbetet ökat. Projektet har även bidragit till tankar att etablera en kooperativ verksamhet i Sör Tröndelag. I Nord Tröndelag finns funderingar på att omorganisera deras dagliga verksamhet så den blir mera lik Micas verksamhet.

Projektet har givit deltagarna möjlighet att lära mera om kooperativ verksamhet. Det har bidragit till planer att etablera en kooperativ verksamhet i Sör- Tröndelag. Kontakter med Mica har givit idéer om utveckling av liknande verksamheter i Nord- Tröndelag.

När det gäller att kartlägga och genomföra kompetenshöjande åtgärder av alternativa driftsformer inom vård och omsorg har projektet genomfört dessa:

- * Två konferenser med deltagare från både Sverige och Norge
- * Div. informationsmöten om projektet och delprojekten.
- * Informationsspridning genom projektets hemsida

För projektets deltagare har dessa kompetenshöjande åtgärder genomförts:

- Nätverksträffar med dialoger inom ideologi, utveckling av åtgärder, omsorgsbegreppet, alternativa driftsformer och normalisering/integrering, mestring
- Konferenserna om Grön omsorg samt alternativa driftsformer.
- Studieresor

7. Gränsregionalt samarbete efter Interreg-projektets slut

Projektets deltagare är intresserade av att fortsätta ha nätverksträffar för projektdeltagarna i någon form. Hur är ännu inte bestämt. När det gäller nätverket för Grön omsorg i Sverige så skall delar av detta fortsätta träffas i studiecirkelform.

Delar av projektnätverket är intresserade av att gå vidare med ett nytt projekt inom psykiatri, vård omsorg, sysselsättning/arbete med speciellt fokus kring brukarmedverkan.

8. Resultatspridning samt skyltning

Projektet har genomfört spridning och skyltning på följande vis:

- Lägesrapporterna (4ggr/år)
- Expo-Norr mässan i Östersund (två gånger)
- Tidningsartiklar, lokaltidningar i Jämtland och Nord & Sör Trøndelag (se bilaga flik 1)
- Tv-reportage (se bilaga flik 10)
- Hemsidan
- Broschyren (se bilaga 7.1)
- Studieresor
- Studiebesök hos projektet av Dr. David Race
- Vetenskaplig artikel (se bilaga flik 10)
- Projektets konferenser
- Andra, för projektet, relevanta konferenser
- 4-screen om projektet (se bilaga 7.2)

9. Koppling till andra projekt

Grensesprengende omsorg har samarbetat på ett eller annat sätt med följande projekt

- Samarbete med Inn På Tunet, Sör Trøndelag
- Folkhelsa, Nord Trøndelag
- Brukarstyrt senter, Midt Norge
- Eu- Italienprojektet (Lucca)

10. Övrigt

Studieresor/brukar resor som projektet har genomfört:

- Resa till Norge för att studera Grön omsorg, Inn på tunet. Tittade på olika verksamheter som bedrivs i Sör-Trøndelag (se bilaga flik 4)
- Resa till Tromsø för att studera hur man arbetar med ”Arbeide med bistånd- Supported employment” Där besökte vi både verksamheter samt huvudkontoret för AB.
- Studieresa till Nord- och Sör-Trøndelag för delar av personal på Mica. Där studerade vi integrering på arbetsmarknaden för personer med fysiska och psykiska funktionshinder. (se bilaga flik 2)

- Studieresa till Toscana/Italien för att titta på hur man arbetar med Grön omsorg och kooperativ verksamhet där. Vi besökte även ett annat EU-projekt som jobbar med handikappanpassningar i utemiljöer. (se bilaga flik 8)
- Studieresa till Sör-Tröndelag för intresserad av Grön omsorg. Denna gång lite mera fördjupande. Höll informationsmöte angående avtal försäkringsfrågor för jordbrukarna. (se bilaga flik 4)
- Studieresan för Melhus kommune/Oppigard till Mica, Östersunds kommun för att titta på verksamheten i Haxäng samt på Jamtli. (se bilaga flik 6)

Bilagor

Flik 1 Tidningsartiklar om projektet

- 1.1 ÖP: Funktionshindrade skal få ta del av vardagen på landet
- 1.2 Framsida ÖP: Utvecklande omsorg nära djur och natur
- 1.3 ÖP: Grön omsorg när brukare blir jordbrukare
- 1.4 LT: Annons om konferens
- 1.5 ÖP: Annons om konferens
- 1.6 ÖP: Annons om konferens
- 1.7 ÖP: Socialministern gav beröm till handikappvården i Jämtland
- 1.8 ÖP: Fia är Göstas bästa vän
- 1.9 Nå/Nu: Entusiasterna på Haxäng
- 1.10 Framsida LT: Lära för livet
- 1.11 LT: Gården i Grötom är hans skola
- 1.12 Framsida Gaula: Grensesprengende omsorg på Oppigard
- 1.13 Gaula: Grensesprengende omsorg på Oppigard
- 1.14 Framsida Trönderbladet: Norsk-svenskt samarbeid gir jobb til flere
- 1.15 Trönderbladet: Arbeid til flere
- 1.16 Stjørdalens Blad: Alle har bruk for å mestre

Flik 2 Delprojektet Mica

- 2.1 Aktivitetsplan
- 2.2 Studieresa till Nord och Sör-Tröndelag 30-31/3 2006
- 2.3 slutrapport delprojektet Haxäng

Flik 3 Delprojektet Lofota

- 3.1 Aktivitetsplan
- 3.2 Brukarmöte mellan Mestring och Lofota i Åkersjön 060324
- 3.3 Brukarmöte mellan Mestring och Lofota i Stjördal 21-23/6 -06
- 3.4 Slutrapport delprojektet Lofota
- 3.5 Folder om Lofota
- 3.6 tidningsreportage om boende på Lofota

Flik 4 Delprojektet Grön omsorg

- 4.1 Aktivitetsplan
- 4.2 Mål
- 4.3 Tidsplan
- 4.4 Studieresa till Norge 14-14/5 -05
- 4.5 Studieresa med Grön omsorg 2-3/5 -06
- 4.6 slutrapport delprojektet Grön omsorg

Flik 5 Delprojektet Mestring

- 5.1 Aktivitetsplan
- 5.2 Slutrapport delprojektet Mestring

Flik 6 Delprojektet Oppigard

- 6.1 Aktivitetsplan
- 6.2 Slutrapport delprojektet Oppigard

Flik 7 Broschyr om projektet

- 7.2 4-screen om projektet

Flik 8 Studieresan till Italien

Flik 9 Handledning

- 9.1 Förfrågningsunderlag
- 9.2 Annons upphandling
- 9.3 Avtal med Linköpings universitet

Flik 10

- 10.1 Ideologi i projektet

- 10.2 konferensen 2005
- 10.3 konferensen 2006
- 10.4 artikel: "ett metaperspektiv på projektarbete/verksamhet"